

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

284. — Juli 1946.

Der er for Juli Maaned modtaget Beretninger fra 133 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 1065 Forespørgsler.

Lufttemperaturen laa gennem næsten hele Maaneden 1 à 2° over Normalen, som er paa 15—16°. Middeltemperaturen var sjældent under 16°, og den laa hyppigt paa 17 à 18°, enkelte Steder endog paa 19°.

Nedbøren blev for hele Landet i Tiden 1.—27. ialt 39 mm mod Normalens 64 mm; de største Mængder faldt i Ugen 13.—20., hvorimod der blot maalt 1 mm i 4 Landsdele og 0 for de øvrige i Ugen 6.—13. For Landsdelene blev Nedbøren i Tiden 1.—27. følgende i Millimeter med Normalen i (): Vendsyssel 71 (63), Vestjylland 40 (59), Midtjylland 45 (65), Østjylland 50 (63), Sydjylland 43 (63), Sønderjylland 45 (71), Fyn 31 (60), Midt- og Vestsjælland 18 (60), Nordøstsjælland 28 (66), Sydøstsjælland og Møn 25 (65), Lolland og Falster 25 (66) og Bornholm 16 (57).

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPLANTER. KORN OG GRÆSSER.

I Maanedens sidste Trediedel blev hos Hvede iagttaget ejendommelige, brune Partier eller lange, smalle Pletter paa Stænglen og hyppigst 30—40 cm fra dennes Grund; ofte knækker Stænglen paa dette Sted. Materiale er modtaget fra: Sv. E. Bertelsen, Vraa; B. Munch, Haslev; Stanley Jørgensen, Høng, og Fr. Borris Andersen, Nykøbing F. Denne Foreteelse ligner meget brune Pletter, der i tidligere Aar blev konstateret hos Hvede; disse fandtes ogsaa paa Stænglen og paa samme Tid som nu, men umiddelbart under Akset. Knækket paa Stænglen samt de brune Pletter har stor Lighed med den Knækkesygge, som i de seneste Aar er fundet hos Havre, og som var meget almindelig i 1942; se herom Billede og Beskrivelse i Maanedsoversigt 257. August 1942. Det er hidtil ikke lykkedes at finde Aarsag til disse to Foretelser hos Hvede og Havre.

Kaliumbrist konstateredes først i Maaneden paa indsendte Havreplanter fra: Georg Foldager, Frederikshavn; Alb. Simonsen, Karise, og S. A. Ladefoged, Aars.

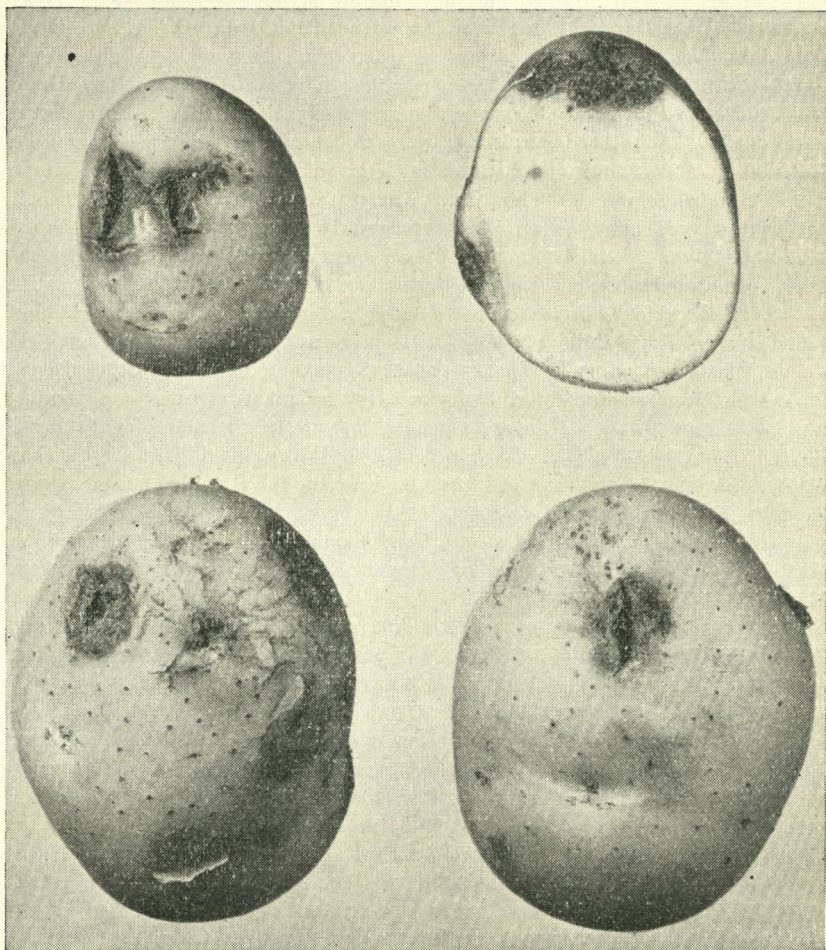
Goldfodsyge, Hvededræbersvamp (*Ophiobolus graminis*). I 37 Beretninger skrives om almindelige, i 35 om ikke-almindelige Angreb og i 18 Beretninger omtales Sygdommen ikke. Angrebene synes hyppigst at have været svage, men der skrives dog om en Del stærke Angreb navnlig hos Hvede, hvor enkelte Marker er stærkt angrebet, ja, undertiden totalt ødelagte (Sv. R. Jensen, Haslev; H. Jensen, Asnæs; Fr. Nielsen, Haderslev; M. Arentoft, Fredericia; Jørg. Pedersen, Aarhus; Sv. Worm Nielsen, Odder; K. Toftegaard Andersen, Kolding). Blandt Aarsager til Sygdommens forholdsvist store Almindelighed nævnes Juni Maanedes usædvanlig store Nedbør, der, især paa stærk Lermuld, menes at have fremmet Svampens Angreb (M. Greve, Roskilde; P. Grøntved, Næstved); stærke Angreb blev ogsaa iagttaget i vaade Partier af Marken langs med Plovfurer og over Drænledninger, hvor raa Jord fornylig er bragt op (Viggo Nielsen, Højer). Mange Steder gav, som sædvanlig i Aar med Fodsyge, uheldige Sædsifter og Forfrugter stærke Angreb (Ingemann Jensen, Frederikssund). Et Par Steder synes Smitte at komme fra gamle Halmstakke (E. Staunskjær, Kolind; H. Jensen, Asnæs).

Hos Byg blev der ogsaa iagttaget ret stærke Angreb, der i enkelte Tilfælde var ondartede (Math. Nissen, Graasten; Toft Andersen, Vinde-rup; H. Gyde Christensen, Fjerritslev); fra Møn skrives, at de fleste Angreb blev fundet i Frejabyg (Vilh. Nielsen). Men selv i Havre er fundet stærke Angreb, hvilket er usædvanligt og derfor kan tydes som særligt gode Kaar for Svampen. Det maa huskes, at ikke alene Forfrugt og et kornrigt Sædskitte kan skabe store Mængder af Smitstof, men adskillige Græsser kan angribes af Svampen, f. Eks. Rajgræsser, Kvik, Ager-Rævehale, Timothé og flere andre, og selv om disse tilsyneladende ikke lider stærkt ved Svampens Angreb, tjener de utvivlsomt til at holde Smitten vedlige i Jorden fra Aar til Aar.

Knækfodsyge, Øjepletsvamp (*Cercospora herpotrichoides*). Der skrives i 14 Beretninger om almindelige, i 32 om ikke-almindelige Angreb og i 44 Beretninger omtales Sygdommen ikke. Enkelte stærke Angreb blev iagttaget hos Hvede (Chr. M. Bundgaard, Ringsted; Sv. R. Jensen, Haslev; N. E. Hansen, Nyborg; M. Arentoft, Fredericia; Jørg. Pedersen, Aarhus; Engelhart Jensen, Morsø), men ogsaa hos Byg iagttoges stærke Angreb, samt hos Havre (O. Ruby, Kolding; Aksel Nielsen, Horsens; Jens P. Hansen, Bramminge). Som Helhed synes Sygdommen dog hidtil ikke at have været meget ødelæggende, men der kan endnu ventes at blive konstateret nogle Angreb, da mange af disse ikke bliver let synlige før umiddelbart før Høst, hvor f. Eks. Hvede knækker og gaar i Leje paa den kendte ejendommelige Maade. Et særligt Tilfælde, der viser Betydningen af Smitte, blev iagttaget paa Morsø: »Paa en Bygmark (Forfrugt Byg) var Afgroden helt ødelagt med Undtagelse af en Tærskelplads, hvor Halm og Avner (og Bygstubben) blev afbrændt efter Høsten

1945; her staar Byggen kraftig og fri for Sygdommen« (Engelhart Jensen).

Fodsyge (*Fusarium* sp.) blev iagttaget i mange Byg- og Havre-

Kartoffellenolde med sorte, runde — aflange, tørforraadnede Pletter, ofte med Revner; Sorten er Eersteling. Se Teksten S. 49.

marker, hvor en Del Planter, spredt over Marken, blev dræbt. Svampen synes især at have angrebet Havre, der ofte var saa stærkt angrebet, at Planten af denne Grund knækkede nær Jordskellet (M. Arentoft, Fredericia; N. Engvang Hansen, Allingaabro; Skydsgaard-Linde, Holstebro).

Nøgen Bygbrand (*Ustilago nuda*). Vi beder om at maatte rette en Fejl paa Side 27 i forrige Maanedsberetning, hvor der i Nørgaard Peder-sens Meddelelse, sidste Sætning, skal staa »1 Plante med Nøgen Brand pr. Td. Land«; Fejlen er vor.

Der er for Juli Maaned modtaget mange Meddelelser om Nøgen Bygbrand, og disse styrker Iagttagelserne for Juni Maaned om Brandens Hyppighed og Styrke.

Nøgen Hvedebrand (*Ustilago tritici*) blev konstateret i flere Egne hos Jubilè-Hvede, men med svage Angreb: »I alle de her i Foreningen undersøgte Jubilè Hvedemarker er der fundet Nøgen Brand — dog ikke saa meget, at der har været Grundlag for en Optælling, men nok til at det er foruroligende« (O. Thøgersen, Karise) og »det er desuden iagttaget, at Jubilè-Hvede angribes en Del af Nøgen Brand« (Aage Madsen, Store Heddinge); fra Skelskøregnen modtoges ogsaa Meddelelse om svage Angreb i samme Hvedesort (Wraae-Jensen).

Stinkbrand (*Tilletia caries*). Svage og betydningsløse Angreb blev konstateret i flere Egne (A. Juel-Nielsen, Rønne; P. Grøntved, Næstved; Jacob Wested, Tystofte; Wraae-Jensen, Skelskør; M. Arentoft, Fredericia). I en Fremavlsmark ved Tranekær blev anslaaet at være 4—6 Brandaks pr. 25 m² (Jacob Hansen, Odense), og en Del Brand blev fundet i Sorten Jonquois, der var afsvampet med Tillantin, men denne Sort skal efter hollandsk Angivelse være mere modtagelig for Stinkbrand end andre Sorter (E. Vestergaard, Abed).

Dækket Bygbrand (*Ustilago hordei*) med indtil 5—6 % angrebne Aks blev fundet paa en daarlig drevet Ejendom (Stanley Jørgensen, Høng).

Sortrust (*Puccinia graminis*). Angreb blev fundet paa Havre (H. Agergaard, Askov), enkelte Steder paa Stevns med et stærkt Angreb (K. Iversen) samt paa baade Vinter- og Vaarrug ved Lyngby.

Kronrust (*Puccinia lolii*). Svage betydningsløse Angreb blev konstateret flere Steder (A. Juel-Nielsen, Rønne; N. E. Hansen, Nyborg; Fr. Nielsen, Haderslev; Kr. Jørgensen, Hadsund), medens enkelte stærke Angreb iagttoges ved Kolding (O. Ruby) og paa Lolland paa lave Jorder med sent moden Havre (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing).

Gulrust (*Puccinia glumarum*). »Et Par stærke Angreb er konstateret paa Jubilè-Hvede; Markerne har efterhaanden faaet et graaligt Udseende« (O. Møller Larsen, Sorø); paa Stevns »er Jonquois den eneste Hvedesort, hvori der er fundet Gulrust« (O. Thøgersen, Karise).

Bygrust (*Puccinia hordei*). »Angreb er ret udbredt, stedvis temmelig kraftigt« (Kristian Rask, Falster).

Byggets Stribesygge (*Helminthosporium gramineum*) blev konstateret paa indsendt Byg.

Meldug (*Erysiphe graminis*). »I mange Hvedemarker, navnlig med Sorten Jubilè, er Avnerne belagt med Meldug, saaledes at Markerne er mørkegraa til sorte, naar man ser hen over Toppen« (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing).

Meldrøjer (*Claviceps purpurea*) hos Rug synes at være mere hyppig end sædvanlig og blev iagttaget i Kanterne af mange Marker (P. Trosborg, Brande; Kai Geert Petersen, Studsgaard), undertiden træffes Angrebet over hele Marken (E. Staunskjær, Kolind; J. M. Pedersen, Hammershøj), og »i mange Rugmarker er de fleste Aks angrebet, ofte med 4—6 Meldrøjer i Akset« (Jens Tarp, Viborg).

BÆLGPLANTER.

Lyspletsyge hos Rødkløver blev konstateret ved Albækgaard, Østvendssyssel, og her fandtes T_{Mn} 0,4 med q 15,0 (J. Larsen-Ledet, Dybvad) samt i Marsken, hvor Planterne rettede sig hurtigt efter Sprøjtning med Mangansulfat (Viggo Nielsen, Højer). I begge Tilfælde var Rødkløverplanterne stærkt svækkede med blege, svagt gullige, askegraa Blade samt en Del visne Blade, men iøvrigt uden ejendommelige, let sknelige Sygdomstegn.

Kaliumtrang er ret ofte set hos Kløver (A. P. Aidt, Viborg).

Skiyesvamp (*Pseudopeziza medicaginis* & *trifolii*) fandtes med stærkt Angreb i Pletter i Lucernemark, hvor Angrebet blev standset ved at slaa Lucernen i Pletterne (O. Møller Larsen, Sorø) samt hos Hvidkløver (G. Danø, Struer).

Fodsyge iagttoges med stærkt Angreb hos Ært (Vilh. Nielsen, Stege) i Striber i Marken, som om Regnvandet havde skyllet Smitten med sig ned ad en Bakke, samt paa indsendt Blaa Lupin.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) konstateredes paa indsendt Lucerne (Johs. Jensen, Rudkøbing).

Sneglebælgens Stængelsyge (*Ascochyta medicaginis*). Stærke Angreb konstateredes hos indsendte Lucerneplanter (N. E. Hansen, Nyborg; P. Bruun Rasmussen, Odense).

Skorpesvamp (*Phyllachora trifolii*). Svampens sorte Skorper fandtes paa Undersiden af Bladene hos Rødkløver ved et stærkt Angreb i en meget kraftig Bestand af Kløver udlagt i Rug (Jens E. Mølgaard, Toftlund).

BEDEROER.

Lynskade konstateredes paa indsendte Planter, der var helt ødelagte og viste de ejendommelige kamrede Hulheder i Roelegemet.

Lyspletsyge synes pletvis at have været almindelig i mange Marker, der tidligt viste denne særlige Form for gule Blade, der dog kunde ændres til grønne Blade ved Sprøjtning med Mangansulfat (Frede Rasmussen, Hornum). I mange Tilfælde var Angrebene ret stærke (Chr. Christensen, Holbæk), og »det kan undertiden iagttages, at Planterne gaar helt væk« (H. Gyde Christensen, Fjerritslev).

Gule Blade (Ernæringsforstyrrelser) kan skønnes at været ret fremtrædende i mange Marker, og der har som sædvanlig ofte været flere end een Aarsag til Gulfarvningen. Følgende Beretning kan rimeligvis gælde for mange af den Slags Marker: »Bederoerne er her i Distriktet i Aar

meget daarlige; paa Lerjorden har Jorden hele Forsommeren vist været for kold og for haardt klasket sammen; paa Sandjorden har Roerne flere Gange lidt ret stærkt af Tørke. Mange Steder kniber det med Gødning, i Aar særlig Kaligødning — ogsaa en Mængde Kalktrangspletter kommer frem paa denne Maade. Mange Roemarken har et uensartet, daarligt Udseende« (N. Mariegaard, Haarby). Flere Beretninger nævner lignende Aarsager: »en Mark, der baade er vaad, kold og kalktrængende« (V. Johnsen, Skærbæk), »adskillige Pletter med daarlig Vækst — Fosforsyre- og Kalkmangel« (O. Ruby, Kolding), »meget almindeligt at se Bederoerne lide under den store Nedbørmængde, især paa de lidt bedre Jorder« (Alb. Albertsen, V. Hjermitslev), »flere Pletter har ved Jordbundsundersøgelse vist sig at stamme fra Fosforsyremangel og Kalktrang« (Alb. Simonsen, Karise), og »der er fundet en Del Marker, hvor der pletter har været daarlige Roer (Rodbrand?)« (P. Bruun Rasmussen, Odense).

Virus-Gulsot. Der synes hidtil hyppigst at være konstateret svage Angreb, som dog er ret almindelige, og Størstedelen af disse er vistnok især konstateret sidst i Maanedens. »Ved Maanedens Slutning karakteriseres Angrebet som allesteds nærværende med spredte, smittede Planter i alle Bederoemarken« (O. J. Olesen, Rødby), og »forekommer almindelig i Frømarker. I en enkelt Mark optalt ca. 50 % gule Blade« (Engelhart Jensen, Morsø). Ved Horsens forsøger man en Bekæmpelse af Virus-Gulsot ved at avle Stiklingroer fri for Sygdommen: »Vi har i Aar i Bederoefrø (Korsroe) anlagt et Forsøg med Stiklinger fra forskellige Avlssteder; nemlig Stiklinger avlet i Hansted ved Horsens og Stiklinger avlet ved Aalborg, idet man fra Nørrejylland har hævdet ikke at være plaget af Virussygdomme i Bederoer i den Grad som f. Eks. her paa Egnen. I Forsøget har der været tydelig Forskel paa Parcellernes Udseende. Parcellerne med Hansted-Stiklinger gule, og Parcellerne med Stiklinger fra Aalborg grønne. I Øjeblikket er Forskellen paa Parcellernes Udseende meget stor, saaledes at Parcellerne med Stiklingerne fra Nørrejylland tegner til at ville give et betydeligt større Udbytte end de andre«. (Aksel Nielsen, Horsens). Sygdommen blev konstateret paa indsendte Planter fra Østvedsyssel (J. Larsen-Ledet, Dybvad).

Bedemosaik konstateredes paa indsendte Planter fra Ringstedegnen (Chr. Moth Bundgaard).

Violet Rodfildtsvamp (*Helicobasidium purpureum*) »konstateredes ca. 15. Juli i en Sukkerroemark; ved Optælling var 5 % af Planterne angrebet. Marken trængte til Dræning, og Jorden var svær Lerjord. Sygdommen var udbredt over hele Marken« (Vilh. Nielsen, Stege).

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) synes at være mere almindelig end sædvanlig, thi i flere Beretninger nævnes, at Angrebene er fundet paa Jorder, hvor de ellers ikke ses (H. Baltzer Nielsen, Hjørring; J. Kr. Svenstrup, Thisted; Engelhart Jensen, Morsø; M. Arentoft, Fredericia; Math. Nissen, Graasten; Erik Knudsen, Sønderborg; H. E. Jensen, Hil-

lerød), og ofte er Angrebene ret stærke. Men der skrives ogsaa i nogle Beretninger, at Angrebene er svage, ja, svagere end i nærmest foregaaende Aar (Nørgaard Pedersen, Rønde). Forklaringen herpaa kan maaske søges i, at ikke alle Egne har faaet saa stor Nedbør i Juni, at denne har fremmet Sygdommen. Hvor rigelig Nedbør giver gunstige Smittebetingelser, vil de sædvanlige Smittekilder saasom smittet Staldgødning og Ajle, uheldigt Sædskitte (Gul Sennep) og meget korsblomstret Ukrudt ofte give stærke Angreb, og herpaa nævnes da ogsaa i Beretningerne adskillige Eksempler: »en for letsindig Anvendelse af Staldgødning. Et Sted, hvor Gul Sennep havde været Forfrugt, var selv Wilhelmsburger ødelagt« (Sv. Højer-Pedersen, Ulstrup), »hvor der for 3 Aar siden havde været dyrket Kaalplanter« (E. Staunskjær, Kolind), »i 3 Tilfælde med Kaalroer som Forfrugt« (Ingemann Jensen, Frederikssund) og »hvor man et af de seneste Aar har været uforsigtig med Placering af Sennep« (O. Ruby, Kolding).

Skulpesvamp (*Alternaria sp.*) synes at være stærk i Angreb og ofte almindelig. »Paa Kaalroefrøet findes det mest ondartede Angreb af Skulpesvamp, som endnu er set paa denne Egn. — Mange Steder bliver alt ødelagt, og det kan siges nu, at Høsten som Følge af Angrebet bliver ringe, og Spireevnen daarlig« (Wraae-Jensen, Skelskør), »enkelte Steder i Roskildeegnen synes denne Svamp at have foraarsaget ret betydelig Skade allerede« (E. Hartmann) og »Kaalfrøet er angrebet mange Steder, dog ikke ødelæggende« (H. Jensen, Asnæs).

KARTOFLER.

Ved Maanedens Midte iagttoges hos Knolde af Sorten Eersteling sorte, runde-aflange, tørforraadnede Pletter; i Pletterne findes ofte Revner, og Tørforraadnelsen gaar ret dybt i Knoldens Kød — se Billedet paa Side 45. Størstedelen af Knoldene var angrebet, men der konstateredes ikke i Marken særlige Sygdomstegn paa Toppen (H. Vesterlund, Slangerup); fra Aalbæk i Vendsyssel modtoges Knolde af ukendt, tidlig Sort med lignende Pletter. I 1945 modtog vi i Juli Knolde af Sorten Goldperle med den Slags Pletter indsendt af A. Pedersen, Varde, og A. Ammitzbøll, Skjern. Vi beder vore Medarbejdere lægge Mærke til lignende Pletter, især hos tidlige Sorter, samt venligst sende os nogle syge Knolde tillige med Oplysninger om: Sorten, Læggematerialets Oprindelse, Gødskning, Sædskitte o. s. v.

Lynskade iagttoges i Pletter af Marken, hvor Toppen var ødelagt og med baandformede, kamrede Stængler (J. Chr. Baun, Odense).

Kaliumbrist konstateredes i en 10 Tdr. Land stor Mark ved Ringsted, hvor Toppen visnede fuldstændigt paa ca. 14 Dage, efter forudgaaende Gulfarvning af Bladene (Chr. M. Bundgaard). Ved Lyngby blev konstateret en lignende stærk Ødelæggelse. »Flere tilfælde — i marken eller dele af marken, hvor der hverken er blevet råd til staldgødning eller ajle« (Johs. Nyholm, Auning).

Bladrullesyge. Kartofflernes Vækst har i Aar formet sig særlig gunstigt for Syn af Viroser: »Da Toppen ikke er svær, er Angrebene lette at konstatere i Aar« (P. Trosborg, Brande). Mange vil maaske hævde, at Kartofflerne derved bliver dømt for haardt, men det var utvivlsomt gavnligt, om vi ad kunstig Vej hvert Aar kunde skabe et lignende Grundlag for Synet, i alt Fald ved de allerfineste Fremavlskartofler, der skal bruges som Læggemateriale i den almindelige Fremavl. Beretningerne viser, at Bladrullesyge ingenlunde er sjælden, omend Procenten af syge Planter kan holdes meget lav, hvor der stadig gøres et dygtigt Arbejde for at bekæmpe Sygdommen. Angrebene kan ofte være stærke, og det er ejendommeligt, at visse Sorter er meget stærkt angrebne. Saaledes skrives nogenlunde enslydende om stærk Bladrullesyge i Sorterne: Up to date, Alpha, Deodara, Tylstrup Odin, Alma og Brønderslev af følgende: Toft Andersen, Vinderup; Sv Højer Pedersen, Ulstrup; Sigvard Pedersen, Viborg; J. J. Jakobsen, Grindsted; Magnus Poulsen, Lunde J.; Jens P. Hansen, Bramminge; O. Ruby, Kolding; Ingemann Jensen, Frederikssund, og H. E. Jensen, Hillerød. Flere skriver om Angrebets Styrke: »Stærke Angreb i de fleste Marker, hvor Læggekartoflerne ikke er skiftet for nylig« (A. Larsen-Ledet, Grenaa), »hvor der ikke er gjort et Arbejde med Læggematerialet, er Sygdommen meget fremtrædende« (Nørgaard Pedersen, Rønde), »Mere ondartet end tidligere« (Engelhart Jensen, Morsø), og »Sygdommen synes at optræde ret ondartet. Læggematerialet fra et stort Antal Marker, der sidste Aar blev godkendt, ligger i Aar over Kassationsgrænsen« (J. Kr. Svenstrup, Thisted). Betydningen af hyppigt at skifte til sunde eller for ikke at sige for meget — virussynede Læggekartofler nævnes i næsten alle Beretninger, ligesom der ogsaa understreges den gode Fremgang, som er meget mærkbar: »Ved besøg hos avlere over hele Djursland har det været ganske tydeligt, at de, som jævnlig faar nye læggekartofler fra fabrikkens fremavl, kun har svage angreb, der tælles i $\frac{1}{100}$ eller naar det kommer højt 1 à 2 %. Hvor der derimod praktisk talt aldrig skiftes læggemateriale, ser man ofte angreb paa 10—20, ja helt op til 28 % har jeg talt. Og så tyktes ejeren endda, at kartoflerne stod mægtig godt.« (Johs. Nyholm, Auning).

Mosaiksyge synes ogsaa at være meget fremtrædende i Aar, og der kendes mange Tilfælde med stærke Angreb. Sammenligning af Bladrulle- og Mosaiksyge, som jo er særlig værdifuld, har vi fra H. Baltzer Nielsen, Hjørring, der i eet Sogn har undersøgt 78 Kartoffelmarker:

	ingen Sygdom	0,0—2 %	2—4 %	over 4 %
Bladrullesyge	21	47	8	2
Mosaiksyge	50	22	1	5

Jævnligt findes store Sygdomsprocenter: 10, 20, 30 (Ingemann Jensen, Frederikssund), 10—20 eller mere (A. Dam Kofoed, Brørup) og 10—25, ja, 85 % (Engelhart Jensen, Morsø).

Stærke Angreb af Stregsyge konstateredes paa indsendt Materiale (P. O. Overgaard, Holstebro; Johs. Jensen, Rudkøbing).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Angreb paa tidlige Sorter iagttoges flere Steder i Landet sidst i Juni og de første Dage af Juli, hvorfor første Sprøjtevarsel udsendtes 3. Juli; i de nærmeste Dage derefter modtoges forholdsvis mange Meddelelser om Skimmel hos baade middeltidlige, middelsildige, ja, endog hos sildige Sorter, og andet Sprøjtevarsel udsendtes 18. Juli. Den stærke Spredning af Skimmel, der rettelig giver den Navn af Farsot, synes dog hidtil ikke at være sket, thi i næsten alle 77 Beretninger vurderes Angrebene nogenlunde ens for hele Landet. Der blev vel iagttaget stærke Angreb paa tidlige Sorter, og undertiden skønnes Kartofflerne at være visnet af denne Grund, men paa andre Sorter blev der hyppigst iagttaget pletvise Angreb i Marken, og disse var da som Regel meget stærke, men Angrebet bredte sig ikke til den øvrige Del af Marken. Disse Meddelelser i Forbindelse med en Del indsendte syge Toppe synes at tyde paa, at Skimmelen i Aar har vist sig med en Mængde primære Angreb overalt i Landet, men Juli Maaned har øjensynligt ikke budt gode Smittebetingelser for sekundære Angreb, selvom disse vel nu kan findes i næsten alle Kartoffelmarker.

Kartoffel-Bladpletsyge (*Alternaria solani*). Svage Angreb blev konstateret talrige Steder, men paa nær enkelte Undtagelser synes de ikke at have faaet stor Betydning for Væksten; i Sorøegnen er Angrebet i Bintje saa stærkt, at enkelte Marker af denne Grund er helt visne (O. Møller Larsen), og i Grindstedegnen fandtes Svampen hos næsten alle Planter i en Del Marker med tidlige Sorter, herunder ogsaa Bintje (J. J. Jakobsen).

Kartoffel-Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*). Angrebene paa Spirerne og de underjordiske Stængeldele har i mange Marker øjensynligt voldt større Skade, end det skønnedes af Beretningerne for Juni Maaned. Der blev i Juli modtaget 11 Prøver indsendte Planter, der viste baade svage og stærke Angreb af denne Svamp, der i store Partier af Marken, ja, over hele Marken kan ødelægge Planterne. Følgende Beretninger giver et Indtryk af, hvorledes Angrebet kan være: »Ved Eftersyn af talrige Kartoffelmarker nu viser det sig, at Rodfiltsvampen har gjort meget stor Fortrød i adskillige Marker i Aar. Flere Marker, hvor kun 30—50 % af Toppene har nogenlunde normalt Udseende og er opløbet nogenlunde rettidigt og 10—15 % af Planterne aldrig har naaet at komme op. Disse meget stærke Angreb synes særlig hyppige, hvor Forfrugten er en Roemark« (C. Trosborg, Brande). »Rodfiltsvampens Graabensstadium — foranlediger at en Del Toppe staar spids og opret og sætter Luftkartofler, den lange Regnperiode i Juni har sikkert fremmet denne Svamp« (J. J. Jakobsen, Grindsted). »Angreb ret udbredt, men paa Grund af det regnfulde Vejr er de karakteristiske Symptomer med en blød Indrulning af Topskuddene endnu ikke fremtrædende. De skal nok vise sig, naar vi har haft en Uges Tørvejr. Enkelte meget stærke Angreb kan bevirke en Nedvisning af Planterne, der vanskeligt kan kendes fra Sortbensyge. Rodfiltsvamp viser sig dog mere i »Strøg«, mens Sortbensyge angriber enkelte Planter i jævn Fordeling over Arealet.« (Sigvard Pedersen, Viborg).

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*) har i mange Marker øjensynligt været langt mere ødelæggende end sædvanligt: »Enkelte stærke Angreb især i Bintje og Voran, der er meget modtagelige for denne Sygdom. Kun ganske faa Marker af disse Sorter er helt fri for denne Sygdom. Hvor der har været anvendt overskaarne Læggekartofler, er Angrebet stærkt. Det samme gælder Marker, hvortil der har været anvendt Læggekartofler, der har lidt Varmeskade under Opbevaringen i Vinter.« (Sigvard Pedersen, Viborg). »Sorteben er i år meget stærkt udbredt, og selv i fremavlsmarker, hvor vi mente, at vi havde sundt læggemateriale, har vi maattet slås med denne Sygdom« (Johs. Nyholm, Auning). Stærke og ondartede Angreb nævnes ogsaa af: H. Agergaard, Askov; M. Greve, Roskilde; Jens Tarp, Viborg; Erik Knudsen, Sønderborg, og Engelhart Jensen, Morsø.

INDUSTRIPLANTER.

HØR.

Hørrust (*Melampsora lini*) er iagttaget i Hør paa Virumgaard (Martin Bjerg) samt paa indsendt Hør fra Grenaa og fra Karise (Alb. Simonsen). De to førstnævnte Steder er hos Hør tillige konstateret Stængelpletsyge (*Polyspora lini*) og Graaskimmel (*Botrytis cinerea*).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPANTER.

Besvarelse af 32 af de udsendte Skemaer angaaende Sygdomme paa Havebrugsplanterne har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Frugtfald paa Æble.....	0	2	5	10	16
Frugtfald, Kirsebær.....	5	1	7	5	8
Æbleskurv.....	0	2	1	4	27
Pæreskurv.....	1	3	3	9	18
Løgskimmel, Skallotter.....	3	2	7	10	9
Løgskimmel, Kepaløg.....	8	6	1	3	2

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Bladfald og Sprøjteskade. Disse Emner blev saa udførligt omtalt i sidste Maaned, og da der ikke er Sandsynlighed for store Ændringer, er der ikke spurgt specielt herom i denne Maaned, der er dog indkommet et Par Indberetninger, som sikkert har nogenlunde almen Gyldighed, der skrives saaledes fra Maribo Amt: »»Sprøjteskade« paa Æble er meget

almindelig overalt, men den meste Sprøjteskade er ganske sikkert usædvanlig stærk Vejrskade, der da ogsaa kan ses, hvor Sprøjtning ikke er udført (Georg Jensen). Gældende for større Del af Jylland skrives: »Skrupne og revnede Æbler forekommer almindeligt, ogsaa hvor der ikke er sprøjtet — altsaa Vejrskade« (Niels Gram). Skurvens store Andel i Bladfaldet nævnes fra flere Steder.

Frugtfald paa Æble. Som Skemaet viser, har der været meget Frugtfald paa Æble, men Betydningen af dette Frugtfald bedømmes meget forskelligt, hvorpaa der her skal nævnes nogle Eksempler fra Indberetningerne: »Frugtfaldet er her i Jylland blevet ved hele Juli igennem, saa der mange Steder er faldet *for* meget. Det var, hvad jeg frygtede, eftersom Vejret var i Blomstringstiden« (Niels Gram), fra Vestjylland: »Frugtfaldet er almindelig udbredt paa alle Sorter, selvom man som oftest hører det omtalt paa Pederstrup« (J. Bertelsen), fra Himmerland: »Særlig stort er Frugtfaldet i Aar mange Steder, men da der er sat rigeligt med Frugt, ønsker man, at mere vilde falde af, særlig stort er Frugtfaldet selvfølgelig, hvor der har været stærkt Bladfald« (Chr. Oksen), fra Sjælland: »Frugtfaldet har visse Steder været alvorligt, men ofte er det ligefrem, fordi Træerne ikke kan bære mere, mange af de Træer, der kaster flest Æbler, har daarligt Løv« (Asger Klougart). Paa Spangsbjerg Forsøgsstation kan Frugtfaldet nærmest betegnes som Mid-del og har de fleste Steder fremkaldt en passende Udtynding af Frugterne (E. Christiansen), ved Gisselfeldt havde der været Brug for mere naturlig Udtynding (H. Wedege), i Privathaver i Københavns Omegn har Frugtfaldet været særlig slemt paa Transparente blanche, hvor Æblerne er usædvanligt daarligt udviklede (A. Rasmussen), fra Nord-, Øst- og Syd-østjylland skrives, at Frugtfaldet er meget almindeligt overalt, hvilket nok i nogen Grad kan forklares ved, at Junifaldet var lille paa Grund af Regn, Filippa har været værst. Et Filippatræ i Aabenraa kastede af en god Frugtsætning (20aarigt Træ), saa der ikke var en Snes Æbler tilbage. Skaden er dog i Almindelighed ikke alvorlig, da Frugtsætningen er god og Udtynding nødvendig (Ejv. Thomsen). Fra Salling meddeles, at paa næsten alle Sorter har Frugtfaldet været betydeligt og foruroligende. Selv valnødstore Frugter falder til Jorden uden paaviselig Aarsag. Mange Træer, der for 4—5 Uger siden saa ud til at ville give en stor Høst, maa nu nærmest betegnes som sparsomt ansatte (Frode Olesen). Fra Nørrejylland som Helhed skrives, at der aldrig er set Magen til Frugtfald, og Skylden tillægges for en stor Del de mange forskellige Præparater, der gaar i Handlen som Fluegift, og som ogsaa anvendes til Sprøjtning af Frugttræer, mere Kontrol hermed efterlyses (Arne Pallesen). I Holbæk Amt har særlig Cox' Orange kastet mange Frugter, skriver Henrik Nielsen. Fra Sydfyn (Svendborg Amt m.m.) skrives, at Frugtfaldet har været meget stort, Cox' Orange og Pederstrup har mange Steder tabt de fleste Æbler (Sture Cederberg, Chr. Greve). Fra Stevns-Fakseegnen peges paa, at Frugtfaldet og ogsaa Bladfaldet er værst, hvor Jorden er muldfattig — enten leret eller sandet — og hvor der er holdt fuldstændigt rent mel-

lem Træerne (Philip Helt). Gældende særlig for Erhvervsplantninger paa Sjælland og Fyn skrives, at Sætningen gennemgaaende ikke har været stærkere, end at Træerne nok har kunnet bære den ansatte Frugt frem. Paa stærkt ansatte Træer har der været et stærkt Frugtfald, det er bl. a. set paa Filippa. Paa Pederstrup er der nogle Steder faldet for meget, især hvor Træernes Bladudvikling har været mangelfuld (Hans Engsbros).

Frugtfald paa Kirsebær er ogsaa almindeligt. Ofte hører man Forundring over, at det tilskrives mangelfuld Befrugtning, naar Frugterne falder efter at der er dannet en ret stor Sten i dem. Men skærer man Stenen igennem, ses det næsten altid, at Kærnen kun er lille og indtørret, og saa kan man godt regne med, at det er Befrugtningen, som ikke har været god nok. Fra Hornum skrives, at Blomstringen og Frugtsætningen var god for søde Kirsebær, men 95 % af Frugterne faldt, da Bærrene var af halv Størrelse, idet Bestøvningen var mangelfuld eller Arrene ødelagt af Frost, der var ingen Kærne i Stenene (Hakon Sørensen). Der er noget sørgeligt og meningsløst i de mange Kirsebærtræer, der især findes i Privathaverne, og som paa Grund af Mangel paa en god Befrugter i Nærheden saa at sige aldrig giver noget.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) volder i Aar Frugtavlerne store Vanskeligheder, og er meget alvorlig. Fra denne Regel er der dog ogsaa Undtagelser, idet der fra Varde-Esbjergegnen skrives, at selvom Skurven breder sig en Del i mange Haver, har man ogsaa paa sine Steder kunnet holde den fuldstændig nede ved Bordeauxvædskesprøjtninger (M. Sørensen), desuden nævnes der paa nogle faa Indberetninger, som kun omfatter enkelte Plantninger, at Skurven ikke er slem, højst alvorlig paa de mest modtagelige Sorter (E. Christiansen, Spangsbjerg), Hakon Sørensen, Hornum, N. Flensted-Andersen, Fuglebjerg). Uddrag af nogle Indberetninger om stærke Angreb skal anføres her: »Angrebene alvorlige, endda meget alvorlige de fleste Steder, mest Angreb paa Frugterne« (Ejv. Thomsen for Nord-Øst og Sydjylland). »I Aar har selv skurvfaste Sorter stærke Angreb« (Arne Pallesen for Nørrejylland). »Bladskurv og Frugtskurv almindelig udbredt trods gentagne Sprøjtninger« (Frode Olesen for Salting). »Slem mange Steder paa Mors« (Egon Hansen). »I Himmerland er Blade og Frugter stærkt angrebet, hvor Sprøjtningen er forsømt, Blade og Frugter er saa stærkt angrebet, at Frugtudbyttet bliver en Del reduceret og af ringe Kvalitet, i enkelte godt sprøjtede Privathaver har Skurven ikke været at finde, alt tyder her paa Recordhøst« (Chr. Oksen). Det tidlige Angreb har faaet stor Udbredelse, men det varme, tørre Vejr i Juli har standset Angrebet og givet gode Muligheder for at faa Sprøjtning gennemført (A. Gylling). »Meget slem i private Haver, selvom der er sprøjtet 1 eller 2 Gange inden Blomstringen (A. Diemer). »Nu meget ondartet næsten alle Steder, kun faa velpassede Haver er fri« (C. A. Nørholm, Horsens). »Meget Skurv særlig paa Bladene overalt i Svendborg Amt« (Sture Cederberg). »Har beset ca. 50 Haver og Plantager, og selv, hvor man mener at have gennemført Sprøjtninger rigtigt, har jeg fundet mere eller mindre Angreb af Skurv, og næsten overalt Sprøjteskade,

ligeegyldigt hvilke Sprøjtemidler der er brugt« (Chr. Greve). »Meget slem i Aar alle Steder paa Stevns-Fakseegnen« (Philip Helt). »Meget stærke Angreb« (N. F. J. Larsen, Jerslev). »Paa usprøjtede Træer er Frugt og Løv totalt ødelagt« (Ejner Jensen, Sorø). »Værre end nogensinde før og breder sig uhyggeligt selv paa sprøjtede Træer. Har adskillige Steder foraarsaget stærkt Bladfald« (M. E. Elting). »Kom sent, men er til Gengæld nu meget slem, saavel paa Blade som Frugter« (Henrik Nielsen). »Masser« (Inger Olsen for Maribo Amt), og ligeledes fra Maribo Amt: »Skurven stadig slem og ikke utilbøjelig til at brede sig trods det tørre Vejr« (Georg Jensen). »Der bliver for mange skurvede Æbler. Det er kun meget faa, der har kunnet holde f. Eks. Gul Graasten nogenlunde ren, det tørre Vejr i Juli har dog holdt Angrebene noget tilbage, og man har faaet dækket godt med Sprøjtevædske, saa nye Anslag i nogen Grad er undgaaet« (Hans Engsbro). »Der er kolossal Forskel paa de Plantager, hvor man passer paa, og de, hvor der sprøjtes, fordi det nu engang hører sig til, Foraarskarbolineum med Bordeauxvædske har faaet et godt Ry, og vist med Rette (Asger Klougart).

Pæreskurv (*Venturia pirina*) er ogsaa alvorlig i Aar, men dog ikke saa fremtrædende som Æbleskurv, og saa kan Pærerne langt bedre taale Sprøjtning med Bordeauxvædske end Æblerne.

Kirsebærskurv (*Venturia cerasi*) har været ret udbredt, men ofte bemærkes den ikke nok, fordi de første Pletter paa de mørke Frugter ikke er saa iøjnefaldende. Angrebet bemærkes først rigtigt, naar Frugterne begynder at skrumpede ind.

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) har begyndt at vise sig, og vil utvivlsomt faa gode Betingelser i de mange revnede og skurvede Æbler og Pærer.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribes*) synes at være begunstiget af den fugtige Forsommer og er udbredt.

KØKKENURTER.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*) har været ret udbredt paa Skalotter og har den sidste Tid ogsaa vist sig en Del paa Kepaløg. Fra Esbjerg-Vardeegnen skrives, at Løgskimmelen ikke i mange Aar har været saa ondartet som i Aar (M. Sørensen), men der er dog ogsaa en Del Indberetninger, hvor den omtales som mindre alvorlig. Lugning af de primært angrebne Skalotter og rettidig og gentagen Sprøjtning med 2 % Bordeauxvædske + 2 % Sprøjteolie har givet godt Resultat. Der er set godt Resultat af Behandling af Læggeløgene med varm Luft (A. Gylling). Det forkerte i at have Skalotter, hvorfra Smitten kommer til Kepaløg, i Nærheden af Kepaløg, paapeges af A. Klougart. I Haver kan den Afstand, der kan blive mellem Kulturerne, vel næppe blive af Betydning, men under større Forhold bør der tages Hensyn til denne Smittefare.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria api*) viste sig nogle Steder tidligt, men det gode Vejr i Forbindelse med Sprøjtning har standset Angrebet.

Hvidrust (*Albugo candida*) har flere Steder været alvorlig i Peberodsmarker, f. Eks. paa Fyn og ved Sindal. Paa Fyn er den alvorlig trods 4 Sprøjtninger. Der bør sikkert forsøges Tilsætning af Sprøjteolie eller et andet Spredemiddel til Bordeauxvædske. I Odsherred er der ret alvorligt Angreb baade paa Kaalfro og Peberrod (H. Jensen).

PRYDPLANTER.

Straaleplet (*Diplocarpon rosae*). Fra Nord- og Østjylland skrives: »Alvorlig som sidste Aar — god Fortegnelse over modstandsdygtige Sorter er ønskelig — de mange Beskyttelsessprøjtninger overkommer ingen«. (Ejv. Thomsen), fra Salling: »Er meget udbredt«. En Planteskoleejer udtaler, at »Anne Mette Poulsen« burde udryddes, da den paa Grund af særlig Modtagelighed virker som Smittekilde« (Frode Olesen). Ganske i Traad hermed er en Udtalelse fra Sønderjylland: »Straaleplet er især slem paa Anna Mette Poulsen, der fører den med sig næsten overalt, hvor den plantes« (A. Diemer).

Pileskurv (*Venturia chlorospora*) er fundet flere Steder.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPANTER. KORN OG GRÆSSER.

Havreaal (*Heterodera schachtii*). Der foreligger talrige Indberetninger om alvorlige Angreb. Fra Morsø skrives saaledes: Ondartede Angreb overalt paa Øen. Alle disse Angreb findes i Havre efter Byg. Kun i enkelte Tilfælde findes Skade af Betydning i Grønjordshavre« (Engelhardt Jensen). Fra Roskildeegnen: Der er flere Steder fundet Havreaal og i et Tilfælde særlig stærkt efter Hvede som Forfrugt. Den uheldige Virkning af udstrakt Blandsædsdyrkning fremhæves i talrige Rapporter.

Halmhvepsen (*Cephus pygmaeus*). Fra Nordvestsjælland skrives: »Angreb er almindelige i Hvedemarker her paa Egnen. Har i de sidste Dage set en Snes Hvedemarker, og Angreb fandtes i dem alle« (N. M. Nielsen). Ogsaa paa Tystofte (H. Wested) og Lolland-Falster (E. Vestergaard, H. Holme-Hansen) meldes om noget Angreb.

BÆLGPLANTER.

Gammauglen se Diverse.

Lupinfluen (*Chortophila trichodactyla*). Ved Viborg blev 50 % af Bestanden i en Lupinmark ødelagt (A. P. Aidt).

BEDER.

Bedelus (*Aphis fabae*). Angrebene har været almindelige, men sjældent ondartede. Undertiden fremhæves det, at 1-aars Roerne har lidt mere end Frøroerne. Lusene er i betydelig Udstrækning faldet som Offer for Svampeangreb i den senere Tid. Fra Sydsjælland skrives: »Luseangrebet begyndte allerede i Regnperioden i Juni, men har ikke bredt sig synderligt i den varme Tid i Juli. De synes nu at være syge, og de har ikke gjort

megen Skade paa Frøafgrøderne» (P. Grøntved). Fra Sydfyn: »Bedelus optræder i Aar ikke alene i Frømarker, men i næsten hver eneste 1-aarig Bederoemark» (S. Nygaard Olesen). Fra Odense: »Angreb af Bedelusen har i enkelte Marker været kraftige, medens andre er gaaet fri. Der er ogsaa fundet Angreb i Valmuer og Spinat. Paa Valmuer synes Bedelusen ingen Skade at gøre» (J. Hansen). Fra Fredericia: »De fleste Bederoefrømarker er gaaet helt fri i Aar, andre er plaget en Del af Lus. En Del her paa Egnen har brugt Tobaksafkog med et vældigt godt Resultat» (M. Arentoft). Fra Haderslev: »Angrebet begyndte ret kraftigt, men det har forløbet mildt. Pudring med Tobakspulver har været et udmærket Bekæmpelsesmiddel» (Fr. Nielsen). Fra Morsø: »Har optraadt ret ondartet i en Del Frømarker» (Engelhardt Jensen).

Oldenborrelarver se Diverse.

Skjoldbiller (*Cassida nebulosa*). Der meldes kun om ganske enkelte Angreb uden større Betydning.

Gammauglen se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Paa Sjælland har 2. Generations Angreb kun lokalt (f. Eks. visse Steder paa Stevns) været af Betydning. Paa Lolland-Falster har Angrebene ogsaa været godartede dog ret iøjnefaldende hist og her paa Vestlolland. Anderledes forholder det sig paa Fyn og Jylland, hvor Markerne ofte bærer Præg af 2. Generations Angreb, der har bevirket, at Bladene ofte er visnet i betydelig Udstrækning. Ved et Besøg i Jylland i Slutningen af Juli saas det, at Larverne af 2. Generation for Størstedelens Vedkommende havde forladt Planterne. Pupper fandtes i stort Tal i Jorden ved Planterne og Fluere af 3. Generation var paa Vingerne i mange Marker. Hist og her var Æglægningen begyndt. Det saas ofte, at Marker, der havde været dømt til Ompløjning efter 1. Generations Angreb, havde rettet sig forbavsende godt, navnlig naar de var sluppet for nævneværdigt Angreb af 2. Generation. Angrebsstyrken varierer meget fra Mark til Mark selv indenfor et begrænset Omraade.

Fra Nyborg skrives: »Angrebet i Juli (2. Gen.) blev værre end ventet i de Marker, hvor det kom, men adskillige Marker, som var haardt angrebet første Gang, er nu næsten gaaet fri, og det ser ud som om det er de bedste Marker, der har undgaaet det. Nogle Marker ser ud, som om de var afbrændt» (N. E. Hansen). Fra de fleste Egne i Jylland meldes om kraftige Angreb af 2. Generation (Undtagelser: Hjørring, Tylstrup, Morsø, Grenaa m. m.), og Bladenes visne Farve er ofte meget iøjnefaldende. Fra Sønderborg skrives: »Nu er Angrebet af anden Generation af Bedefluelarver i det væsentlige overstaaet. Angrebet er fundet i alle Marker og har i nogle Tilfælde været saa ondartet, at endog store Roerblade er bortvisnet» (E. Knudsen). Fra Askov: »Fra Slutningen af Juni til ca. 11. Juli var Roerne fri for Larver og Æg. Den 11. Juli fandtes de første Æg af anden Generation, og den 17. saas Minering overalt. Senere har Angrebet antaget en voldsom Karakter og hemmet Roernes Vækst stærkt» (H. Agergaard). Fra Fredericia: »2. Generation af Larver kom

her paa Egnen frem den 10.—12. Juli. I Løbet af faa Døgn var Bederne ligesom, der havde været Ild i Toppen« (M. Arentoft). Fra Studsgaard: »1. Juli begyndende Æglægning af 2. Generation, ca. 10. Juli er der stærkt Æglægning, 13.—17. bliver Æggene klækket. Hen paa Slutningen af Maaneden havde mange Larver forladt Planterne, og i de sidste Dage (28.—29. Juli) har jeg iagttaget Æglægning, der antagelig skyldes 3. Generation« (K. Geert Petersen).

KORSBLOMSTREDE.

Kaaltægen (*Eurydema oleracea*). Kun fra Sindal (H. Olsen) og Stevns (K. Iversen) meldes om Angreb af nogen Betydning.

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). I Kaalroemarkerne er begyndende Angreb almindelige, men endnu er der ikke sket større Skade. I Kaalen er der fra Sydbyn (Chr. Greve) og ved Udby paa Sjælland (N. F. J. Larsen) rapporteret stærke Angreb, ellers gælder det, der er sagt for Kaalroernes Vedkommende.

Oldenborrelarver se Diverse.

Bladribbesnudebillens Larve (*Ceutorrhynchus quadridens*). Paa Roskildeegnen gjorde denne Larve en Del Skade i Kaalroemarkerne i Begyndelsen af Maaneden (M. Greve).

Kaalgalle-Snudebillen (*Ceutorrhynchus pleurostigma*). I en enkelt Kaalroemark paa Sorøegnen var der et stærkt Angreb af dette Skadedyr (O. Møller Larsen).

Kaalbladhvepsens Larve (*Athalia spinarum*). Paa Frederiksborgegnen er der fundet enkelte stærke Angreb paa Turnips og Kaalroer (H. E. Jensen).

Kaalmøllet (*Plutella cruciferarum*). Dette Skadedyr hærgede i Juli i større Udstrækning end i mange Aar. Der er indkommet 72 Beretninger fra Jylland og Øerne, og med et Par Undtagelser melder alle disse om Angreb af vekslende Styrke. Værst har Angrebene været i Jylland, og i 41 af de 48 indkomne Beretninger karakteriseres de som stærke eller ødelæggende. Særlig i sent saaede Kaalroer, f. Eks. hvor man har pløjet Bederøer om og saaet Kaalroer, har Angrebet ofte været katastrofalt.

Fra Graasten skrives: »Aldeles voldsomt. Ikke set tilsvarende« (M. Nissen). Fra Ribe: »Angreb har overalt været meget ondartede i sildig saaede Kaalroer, medens de tidlig saaede har klaret svære Angreb uden større Skade«. Mange Bederøer, som paa Grund af Bedefluen blev omsaaet med Kaalroer, er nu paa Grund af Kaalmøllarven tilsaaet med Lupiner« (J. P. Hansen). Fra Kolding: »Ødelæggende Angreb i sent-saaede Kaalroer og stærke Angreb i samtlige Kaalroer. En Del Landmænd mistede Taalmodigheden med Bederøerne efter det første Bedefluangreb og saaede Kaalroer i Stedet. Gennemgaaende blev disse spoleret af Kaalmøl« (O. Ruby). Fra Horsens: »Der er ikke her paa Egnen tidligere set saa stærke Angreb af Kaalmøl som i Aar« (A. Nielsen). Omtrent samme Indhold har de fleste af de øvrige Beretninger. I Maanedens Slutning fløj Møllene af anden Generation livligt i Markerne.

Gammauglen se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). De fleste Indberetninger melder om Angreb i Kaalroerne, og i en Del Tilfælde omtales Angrebene som stærke med begyndende Halsforraadnelse.

Fra Roskilde skrives: »Optræder meget almindeligt og i flere Tilfælde ret ondartet. Ved fugtigt Vejr kan ventes en Del Halsraad« (M. Greve). Fra Ringstedegnen: »I de angrebne Marker stod mange Planter med krusede Blade. Bakteriosen havde begyndt paa en Del Planter« (C. M. Bundgaard). Fra Askov: »Angreb almindeligt udbredt, og mange Steder er det efterfulgt af Bakteriose. I Maanedens sidste Dage findes Kaalroer, som har mistet alle Blade og staar med stærkt Halsraad« (H. Agergaard). Fra Morsø: »Ondartede Angreb er sat ind i Maanedens Løb, og i sidste Uge har Halsforraadnelsen bredt sig i næsten alle Kaalroemarkers« (Engelhardt Jensen).

Angrebene i Kaal karakteriseres i Flertallet af Beretningerne som meget ondartede eller endog helt ødelæggende. Fra Stevns skrives: »Angrebet er om muligt endnu stærkere end i Fjor« (Ph. Helt). Fra Gisselsfeld: »Angrebet er om muligt endnu værre i Hovedkaalen i Aar end i Fjor. Findes der ikke et Middel mod denne Plage, maa man opgive denne Kultur i mange Smaahaver« (H. Wedege). Fra Svendborg: »Et frygteligt Skadedyr. Overalt ses dens Ødelæggesværk. I alle Haver er Kaalen ødelagt, særlig Rødkaalen. Et godt Middel vilde betyde uendelig meget for Kaaldyrkningen« (Sture Cederberg). Fra Langeskovegnen: »Et Areal paa 2 Td. Land var ødelagt med 100 %, saaledes at Ompløjning var nødvendig. Det drejer sig om Hvidkaal og Rødkaal« (J. Hansen). Fra Spangsbjerg: »Næsten overalt paa Egnen er der voldsomme Angreb af dette Skadedyr« (E. Christiansen).

Kaalfluellarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). Af de 31 indkomne Beretninger melder de 11 om stærke Angreb i Kaalroerne. Betydelige Angreb er fundet paa Samsø og lokalt paa Fyn, men Flertallet er dog som sædvanlig set i Jylland. Fra Bylderup-Bov skrives: »Angrebene har været meget ondartede. Selv ret store Planter blev væltede af Larverne« (G. Nissen). Fra Brande-Thyregod: »Stærke Angreb er meget almindelige paa lette Sandjorder. I mange Marker er fra 10—25 % af Planterne helt visnet bort« (O. Trosborg). Fra Samsø: »Svagere og stærkere Angreb i de fleste Kaalroemarkers, hist og her ødelæggende Angreb« (P. Riis Vestergaard). Om Angreb i Kaalen lyder Beretningerne noget forskelligt, men der er dog mange Steder anrettet stor Skade. Fra Ubby, Jerslev, skrives om en Del, nærmest voldsomme Angreb (N. F. J. Larsen). Fra Svendborg: »Meget slemme Angreb i Forsommeren. Tjærekartonskiver har vist sig at være fortræffelige i Smaahaver« (S. Cederberg). Fra Gram: »Enkelte Steder er der næsten gjort rent Bord af Larverne« (Diemer). Fra Himmerland: »Kaalfluen er vist lige slem hvert Aar. Spørgsmaalet er kun at faa vandet med Sublimat eller Forbiat« (Chr. Oksen).

SKÆRMPLANTER.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Mange Steder i Jylland er Angrebene meget slemme. Fra Bjerringbro skrives saaledes: »Krusesyge i Gulerødder er meget almindelig. Vanding med Frugttrækarbolineum synes at have en udmærket Virkning, men anvendes kun i ringe Udstrækning« (J. Olesen). Fra Himmerland: »Krusesygen er lige saa slem som Gulerodsfluen, men Sprøjtning med Frugttrækarbolineum hemmer ogsaa den ret betydeligt« (Chr. Oksen). Fra Salling: »Angreb kan findes i mere end 50 % af alle Haver, og Væksthemmningen er ofte saa stor, at der maa regnes med betydelig Skadevirkning«. Ogsaa fra Sorø meldes om stærkt Angreb paa Gulerødderne (Flensted-Andersen).

Skærmpplantemøl (*Depressaria sp.*). Paa Lolland (E. Hartmann) og paa Stevns (Aage Madsen) er der fundet Angreb i Gulerodsfrøplanter.

Gammauglen se Diverse.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Angrebene har ofte været meget alvorlige i Gulerødder og Persille. 31 Beretninger melder om stærke, 20 om svage Angreb. Paa Sjælland er der konstateret mangfoldige Angreb, der flere Steder var saa alvorlige, at Markerne maatte ompløjes (E. Hartmann). Paa Odenseegnen maatte et Areal paa 1 Td. Land, hvor der var tilført Latrin i Vinter, ompløjes paa Grund af Angrebets Styrke (J. Hansen). Fra Nr. Nebel skrives: »I mange Haver findes ondartede Angreb, saa Dyrkning af Gulerødder næsten er umulig« (M. Paulsen). Fra Esbjerg-Varde: »Angrebene satte paafaldende sent ind i Aar, men nu findes der Angreb i mange Haver baade paa Gulerødder og Persille« (M. Sørensen). Fra Aalborg Amt: »Hvis man skal gøre sig Haab om at dyrke fine Gulerødder fri for Orm i Rødderne og Krusesyge, maa der saas meget tidligt eller meget sent« (J. Jørgensen). Fra Himmerland: »Kun faa Steder er der Gulerødder, som er gaaet fri for Gulerodsfluen, der truer med helt at ødelægge Afgrøderne, men ogsaa paa Persille og Rodpersille har Angrebene været slemme. Sprøjtning med 2 % Frugttrækarbolineum virker nogenlunde, men den skal udføres tidligt« (Chr. Oksen). Fra Struer: »Angreb ses næsten overalt, hvor der ikke er vandet med $\frac{1}{2}$ % Frugttrækarbolineum. Flere Steder har man helt opgivet at dyrke Gulerødder. Persillerod er ligeledes ødelagt i mange Haver. I en enkelt Have er Selleri ogsaa stærkt angrebet« (J. Bertelsen).

KARTOFLER.

Kartoffelaal (*Heterodera rostochiensis*). Ved Næstved har Aalene fuldstændig ødelagt Kartofflerne i adskillige Haver (M. E. Elting). Fra Nord- og Østjylland meldes om en Del nye Angreb (Ejv. Thomsen). Ogsaa paa Lolland-Falster er der fundet slemme Angreb (Olsen).

Gammauglen se Diverse.

INDUSTRIPLANTER.

HØR OG TOBAK.

Gammauglen se Diverse.

KØKKENURTER.

Løbebiller (*Pseudophonus pubescens*). I Nordjylland har dette Skadedyr visse Steder gjort betydelig Skade paa Jordbær (Ejv. Thomsen).

Aspargesbiller (*Crioceris asparagi*). Fra Odsherred skrives, at der er fundet ret store, dog ikke særlig ødelæggende Angreb (H. Jensen).
Gammauglen se Diverse.

Knoporme se Diverse.

PRYDPLANTER.

Gammauglen se Diverse.

FRUGTTREER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*). Flertallet af Indberetningerne melder endnu om stærke Angreb paa Frugtt træerne, af hvilke Blomme synes at være særlig hjemsogt. Fra Stevns skrives: »Der har været stærke Angreb af Bladlus paa alle Frugtt træarter og i næsten alle Haver, men de fleste Steder ser det ud til, at der er gaaet Svamp i Lusene, saa at Angrebet de fleste Steder er forbi« (Ph. Helt). Fra »Sjælland«: »Efter Regnperiodens Ophør tog Lusenes Formering voldsomt til, og hvis man ikke bestandig sprøjtede med de halvgode Bladlusmidler, der kun virker ved direkte Berøring, rullede Bladene sig sammen, og saa er der jo kun Nikotin, der kan udrette noget« (A. Klougart). Fra Maribo: »De røde Lus er nu næsten væk, men de grønne er begyndt igen i Maanedens sidste Halvdel« (G. Jensen). Fra Esbjerg: »Angrebene findes næsten overalt, men synes ikke at udvikle eller brede sig meget. Dertil bidrager den megen Regn formodentlig« (M. Sørensen). Fra Morsø: »Bladlusene har i Aar været meget slemme ved Blommetræerne. Paa »Transparante blanche« finder man nu mange »Luseæbler« (Egon Hansen).

Rønnebærmøllet (*Argyresthia conjugella*). Fra Næstved skrives: »I min private Have ødelægger dette Skadedyr mange Æbler hvert Aar. En Sort som Sukkertop bliver helt ødelagt. Her findes praktisk talt ikke Røn i umiddelbar Nærhed« (M. E. Elting). Omkring den 25. Juli fandtes mange stærke Angreb paa Læsø (A. Pallesen).

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Fra Sorøegnen meldes om et meget svært Angreb (Flensted-Andersen), ellers har Angrebene hidtil været af moderat Omfang.

Gammauglen se Diverse.

Frugtt ræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). 14 Indberetninger omtaler svage eller betydningsløse Angreb, medens det i 9 Tilfælde udtales, at Angrebene er taget til og stedvis kan være slemme. Alt i alt kan det dog siges, at »Rødt Spind« endnu optræder ret moderat, og at de stærke Angreb fortrinsvis findes, hvor der ikke er anvendt virksomme Bekæmpelsesmidler. Fra Svendborg skrives, at der hist og her er stærke Angreb, men kun hvor der ikke er sprøjtet tilstrækkeligt og navnlig, hvor der ikke er anvendt Svovlmidler eller Olie (S. Cederborg). Fra Jylland:

»Hvor »Rødt Spind« optræder i stærkere Grad, maa Haveejerne indrømme, at de ikke har brugt Svovlkalk før og efter Blomstringen« (N. Gram).

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha spp.*). Der er rapporteret en Del Angreb særlig i Roemarkerne. Fra Østsjælland skrives: »Ret stærke Angreb er iagttaget i Bederoer omkring Skovene syd og vest for Køge. I en enkelt Mark var fra 10—20 % af Planternes Rødder overgnavet af Larverne, og under alle henvisnende Planter kunde findes fra 1—4 Larver. Disse var af forskellig Størrelse, saa det ser ud til at være rigtigt, som Folk siger, at Oldenborrerne sværmer hvert Aar« (A. Simonsen). Fra Sorø: »Store Larver (Flyveaar 1948) angriber Roerne ved Gnav i Spidserne. I det fugtige Vejr kan saadanne Roer dog skyde nye Rødder og modstaa Angrebet. En Rødbedemark og en Roemark mellem Skovene sydvest for Sorø var dog fuldstændig ødelagt« (O. Møller Larsen). Fra Sorøegnen skrives ogsaa om Angreb paa Jordbær og Chrysanthemum. Frilandstomater synes ikke at smage Larverne (Flensted-Andersen). Fra Sydsjælland meldes om Angreb paa Roer (P. Grøntved, H. Wraae-Jensen). Fra Lolland-Falster meldes om enkelte Angreb i Roer opad Skov (E. Bøgh). Fra Graasten skrives, at der i Roemarker er fundet Angreb af Larver paa forskellig Størrelse (M. Nissen). Fra Hinnerup rapporteres et ret stærkt Angreb i Jordbær (Ejv. Thomsen). Ved Ulstrup angreb Larverne Bederoer (S. Højer-Pedersen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Der foreligger kun faa Beretninger om Angreb af Betydning. Fra Bornholm skrives om spredte Angreb og deriblandt et kraftigt Angreb i sentsaaede Roer (A. Juel-Nielsen). Paa Langeland gik det ud over en Tobaksmark, hvor Bekæmpelse blev nødvendig (A. Rasmussen). Ved Bogen angreb Larverne Kaal og maatte bekæmpes med Giftklid (A. Hansen). Ved Kolding fandtes et enkelt meget ondartet Angreb i Bederoer, der var saaet saa sent som den 25. Juli (O. Ruby). Der foreligger endvidere Meddelelser om Angreb paa Tomater (N. F. J. Larsen), Sølvbeder og Kartofler (M. E. Elting). Et Sted paa Sjælland ødelagde et tidligt Angreb Gulerødder i Bænk.

Gammauglens Larve (*Plusia gamma*). Dette Skadedyr, der ikke har gjort sig nævneværdigt bemærket siden 1905, optraadte i Juli Maaned i enormt Antal mange Steder baade paa Øerne (Sjælland, Lolland-Falster, Langeland, Møen, Bornholm og Fyn) og i Jylland. Den første Meddelelse om Angreb indløb fra Lolland den 12. Juli, og i Maanedens Løb besvarede vi ca. 100 Forespørgsler pr. Brev eller Telefon. De Afgrøder, der blev angrebet, var Beder, Kaalroer, Kaal, Sennep, Spinat, Kartofler, Gulerødder, Rødkløver, Sneglebælg, Kællingetand, Lucerne, Ærter, Vikker, Valmuer, Tobak, Hør, unge Frugttræer, Hindbær, Prydplanter m. m. Særlig hyppigt forekom det, at Larverne i stort Antal vandrede fra en Kornmark (oftest Byg) ind i en tilstødende Bedemark og afribbede de nærmeste Rækker. I Kornmarkerne havde Larverne saa i Reglen afgnavet Tidsler (Agertidse, Skørtidse), Svinemælk, Følfo, Vejbred m. m. samt gnavet

af eventuelt Udlæg, medens de kun undtagelsesvis og i meget ringe Grad gnavede paa Kornets Blade. Ogsaa Græs forsmaaede de. Ogsaa Kaalroer, Gulerødder og undertiden Kartofler blev angrebet under lignende Forhold. Ofte vandrede Larverne i tætte Skarer over Vejene. Primært Angreb fandtes i Marker med Rødkløver, Sneglebælg og Kællingetand til Frø samt meget ofte i Hørmarker. Alvorligst var Skaden uden Tvivl i Rødkløverfrømarkerne, hvor Larverne afgnavede Blomsterne. I Bedefrømarker begnavedes ikke blot Bladene, men Larverne bed Frøstænglerne over, saa Spidserne fandtes paa Jorden. Ogsaa Prydplanter, særlig Morgenfrue, blev alvorligt angrebet en Del Steder. Det var dog ikke blot urteagtige Planter, det gik ud over, men ogsaa Bladene paa Hindbær og unge Frugttræer blev afribbet. I et Tilfælde saas Larverne i et Lindetræ, hvor de aad kraftigt af Bladene.

Det iagttoges, at mange Larver dræbtes af Snyltesvampe og en Infektionssygdom (formodentlig en Virussygdom) medens Snyltehepsene syntes at optræde i mere beskedent Omfang. Fuglene aad mange Larver, og lokalt bemærkedes det, at Stærne lod Kirsebærrene i Fred, fordi de havde ædt sig mætte i Larverne. Til Bekæmpelse prøvedes forskellige Midler, og de bedste Resultater opnaaedes ved Pudring med Cryocid. m

Konsulent Juel-Nielsen, Bornholm, har overfor vandrende Larver set gode Resultater ved at trække en Fure op med en Hypeplov. Naar der var løs eller smuldrende Jord i Furen, kunde Larverne ikke passere denne. Ved Udstrøning af et DDT-Middel i Furen dræbtes Larverne hurtigt.

Allerede omkring den 15. Juli saas Pupper almindeligt paa Planterne (særlig iøjnefaldende i Hørmarker), og i Slutningen af Maaneden begyndte Uglerne at sværme i Markerne. Særlig i Rødkløvermarker var de almindelige.

Af de talrige og ofte meget udførlige Indberetninger tillader Pladsforholdene kun enkelte Citater. Fra Stevns skrives: »Stærke Angreb har været iagttaget overalt. Bederoerne (1.-aars) afribbet, Bedefrø staar uden Blade. Paa Rødkløver er Kronrøret afædt, saa Markerne ser ud, som de var afblomstret. Skulperne paa Korsblomstrede er »skrællet«. Hidtil er Angrebet særlig kommet fra Bygmarkerne og holdt sig til de yderste Rækker. Den 27. Juli om Morgenen sværmede Uglerne over en Rødkløverfrømark, hvor de i Tal kunde maale sig med Bierne« (Aage Madsen). En Del Steder paa Sjælland og Fyn er Udlæg af Sukkerroefrø i Bygmarkerne afgnavet grundigt. Hvor stor Skade, der er forvoldt, er det endnu vanskeligt at sige (E. Hartmann). Fra Møn skrives: »Meget stærke Angreb over hele Møn, særlig er det gaaet ud over en Sennepsmark paa 5 ha. Den er helt ødelagt. Hørren er afbladet, og mange af de smaa Kapsler er ædt af. Kællingetand til Frø er ogsaa meget ødelagt, idet en Mængde Bælge er ædt af, hvorimod Sneglebælg til Frø ikke har lidt Skade, idet den, da Larverne skulde til at æde, var blevet dem for grov. Larverne udvandrede derfor, og de kraftigste Angreb er fundet i Marker opad Sneglebælg. Mange Blomster paa Rødkløver er ædt af, men det ser her ud, som om Markerne nu sætter nye Blomster. Valmuer ædes ogsaa gerne, men ogsaa

her sker det ved Indvandring« (Vilh. Nielsen). Fra Saxkøbing: »1. Angreb rapporteret 12. Juli. Derefter en Bølge af Angreb paa alle mulige Kulturplanter undtagen Korn og Græsser, kulminerende omkring 16.—17. Juli og ebbende ud omkring den 20. Juli. Larvernes Forkærlighed for Tidsler er bemærkelsesværdig. Næsten overalt, hvor der er Tidsler i Kornmarkerne, er disse afbladet og mange Steder tillige afbarkede og gnavet over lige under Blomsterhovederne, saa disse er faldet til Jorden. Angrebene paa Bederoerne saa i Begyndelsen truende ud, idet Larverne, der gerne kom inde fra Kornmarkerne, aad meget stærkt. Da Angrebet sjældent varede mere end 3—4 Dage, blev Skaden sjældent saa stor, som det saa ud til. Værst er det gaaet ud over Rødkløverfrømarkerne, Bederoefrømarkerne og Sennepsmarkerne. Det er bemærkelsesværdigt, at Rødkløverfrømarker, der er blevet sent pudret med Cryocid, ikke er angrebet. I Kornmarkerne er al Slags Udlæg undtagen Græs alle Vegne blevet mere eller mindre begnavet« (H. Pontoppidan). Fra Vestfyn skrives om en Del stærke Angreb i Tobak. Endvidere er der her og andre Steder paa Øen fundet Angreb i Roer o. a. Afgrøder. Fra Langeland meldes bl. a. om et meget stærkt Angreb i 20 Td. Land Oliehør. Samtlige Blade paa Stænglerne var ædt (A. Rasmussen). I Jylland er der fundet Angreb i mange Egne lige fra Mors til Graasten. I Almindelighed synes Skaden dog at have været noget mindre end paa Øerne. Afribbede Roerækker og Angreb i Hør var dog meget hyppige. Fra Struer skrives om et Angreb paa Spinat til Frø (A. Danø). Fra Bornholm meldes om stærke Angreb i talrige Afgrøder, bl. a. i Rødkløverfrømarker (Juel-Nielsen).

PROSPER BOVIEN.

